

Željka Vajda Halak, dipl.iur.
Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru
Danijela Romić, univ.spec.admin.publ.
Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru
Jasna Kolar, univ.spec.oec.
Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured u Vukovaru

Stručni rad
UDK: 331.53.07-056.26
364.65-056.26

ULOGA HRVATSKOGA ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE U SOCIJALNOJ INTEGRACIJI OSOBA S INVALIDITETOM

Sažetak: Socijalna integracija osoba s invaliditetom sveobuhvatna je i predmnijeva uključivanje osoba s invaliditetom u svakodnevni život (obrazovanje, kulturni sadržaji, zapošljavanje...) bez barijera. Osobe s invaliditetom često posljednje dobivaju priliku za zapošljavanje vjerojatno i zbog određenih predrasuda, ali i zbog velikog broja nezaposlenih ukupno gledajući stanje u Republici Hrvatskoj. Hrvatski zavod za zapošljavanje, kao javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, a ustrojena Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, pokušava u svom radu stvoriti uvjete za uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada i to kroz procese profesionalne rehabilitacije te kroz pakete mjera upravo za tu skupinu osoba. U Republici Hrvatskoj, sukladno podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo na dan 30.1.2014. godine, živi 510.274 osoba s invaliditetom, a najveći broj osoba s invaliditetom je upravo u radno aktivnoj dobi odnosno između 19 i 64 godine (52,7%). U Vukovarsko-srijemskoj županiji živi 18.851 osoba s invaliditetom te čine 10,5% ukupnog broja stanovništva. Od tog broja je 11.126 osoba u radno aktivnoj dobi. Cilj je rada prikazati ulogu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u socijalnoj integraciji osoba s invaliditetom i to u dijelu zapošljavanja tih osoba kroz provođenje profesionalne rehabilitacije te paket mjera za osobe s invaliditetom „Uključeni“. U radu će biti obrađeni podaci Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda u Vukovaru.

Ključne riječi: osoba s invaliditetom, socijalna integracija, pravo na rad, Hrvatski zavod za zapošljavanje

1. UVOD

Osobe s invaliditetom, često diskriminirane od šire javnosti i medija, od davnina su teže pronalazile svoje mjesto na tržištu rada. Preduvjet uspješne socijalne integracije osoba s invaliditetom u prvom redu je poboljšanje informiranja javnosti o objektivnim spoznajama o invaliditetu i njegovim posljedicama te o subjektivnim poteškoćama s kojima se takve osobe susreću, od ne-

gativnog stava do nerazumijevanja okoline. Najznačajnija polja za uključivanje osoba s invaliditetom u svakodnevni život su obrazovanje i zapošljavanje, u čemu Hrvatski zavod za zapošljavanje ima veliku ulogu. Kroz profesionalnu rehabilitaciju i mjere aktivne politike za zapošljavanje Hrvatski zavod za zapošljavanje pokušava osobama s invaliditetom pružiti aktivno uključivanje na tržište rada. Nažalost, kako bi profesionalna rehabilitacija imala u potpunosti smisla, potrebno je napraviti pomake u promjeni svijesti poslodavaca kako osobe s invaliditetom mogu jednako kvalitetno obavljati poslove kao i svaka druga osoba.

Cilj rada je prikazati strukturu osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te napraviti osvrt na aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje koje imaju za svrhu pomoći osobama s invaliditetom u socijalnoj integraciji i zapošljavanju.

2. TKO SE SMATRA OSOBOM S INVALIDITETOM?

U Republici Hrvatskoj kao i u svijetu neujednačena je terminologija koja se odnosi na osobe s invaliditetom. Često se može čuti da se koriste pojmovi hendikepirana osoba, invalid, osoba s oštećenjima, osoba s posebnim potrebama, no, svaki od tih naziva ima negativan prizvuk i nije primjeren za uporabu. U novije vrijeme pokušava se ujednačiti terminologija u Republici Hrvatskoj i u zakonskim propisima pa se u većini slučajeva koristi pojam osobe s invaliditetom koji je najprimjereniji¹. Raspravu upravo o terminologiji osoba s invaliditetom organizirala je pravobraniteljica za osobe s invaliditetom u 2009. godini i na toj raspravi je donesen zaključak da se i dalje podržava terminologija iz Sheratonske deklaracije donesene 2003. godine². Osobe s invaliditetom prihvale su termine „osoba s invaliditetom“ i „dijete s teškoćama u razvoju“ jer ih oni ni na jedan način ne stigmatiziraju, nemaju negativan prizvuk, već imaju neutralno značenje koje ih adekvatno opisuje.³ No i dalje postoje zakonski propisi koji nisu u potpunosti uskladili terminologiju pa tako Zakon o socijalnoj skrbi (NN 157/13.) primjenjuje pojam osobe s invaliditetom i pojam djece s teškoćama u razvoju, a Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08., 86/09., 92/10., 105/10., 90/11., 5/12., 16/12., 86/12., 126/12., 94/13.) koristi pojam učenika s teškoćama u razvoju dok Zakon o mirovinskom osiguranju (NN 157/13.) koristi za djecu pojam djeteta sa statusom osobe s invaliditetom, ne spominjući teškoće u razvoju. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji (NN) razlikuje pojmove osobe s invaliditetom i osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću. Ipak možemo zaključiti da u posljednjim godinama postoji pozitivan pomak prema potpunom ujednačavanju terminologije, i u zakonskim propisima, ali i u medijskom prostoru.

Potpunu definiciju koga se smatra osobom s invaliditetom daje Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji u svom članku 3. i kaže: „osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s

1 Prema Rječniku hrvatskog jezika riječ validan označava „koji važi, koji ima važenje, koji se priznaje kao ispravan, valjan“, a prefiks -in „negiranje, nijekanje, poništavanje onoga što se izriče idućim leksemom“. S obzirom na opisano, moglo bi se reći da riječ „invalid“ i „invalidan“ imaju vrlo negativnu konotaciju, odnosno dolazi se do zaključka da „in-valid“ označava onoga koji nije valjan, nije ispravan, dostupno u: Anić, V., Rječnik hrvatskoga jezika, Novi Liber, Zagreb, 2000. godine, str.311., 1285.

2 U raspravi koja je zaključena Sheratonskom deklaracijom participirali su: Zajednica saveza osoba s invaliditetom, Savezi osoba s invaliditetom, članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, predstavnici vlasti.

3 Više dostupno na: http://www.posi.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=273&Itemid=165, 13. svibnja 2014.

drugima“. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji daje definiciju koga smatra osobom s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti ističući da je to „osoba čiji invaliditet u odnosu na sposobnost osobe bez invaliditeta jednake ili slične životne dobi, jednake ili slične naobrazbe, u jednakim ili sličnim uvjetima rada, na jednakim ili sličnim poslovima ima za posljedicu smanjenu mogućnost radno se osposobiti i zaposliti“. Iznimno, Zakon osobom s invaliditetom s preostalom radnom snagom smatra i „osobu s invaliditetom čiji je radni učinak u granicama očekivanog, ali se na temelju smanjenih stvarnih i procijenjenih općih sposobnosti takve osobe ocijeni da je to u interesu očuvanja njezinih tjelesnih, osjetilnih i mentalnih sposobnosti“.

3. NEZAPOSLENOST OSOBA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj su na dan 30. siječnja 2014. godine bile 510 274 osobe s invaliditetom od čega su 306 060 muškarci (60%) i 202 214 žene (40%). S obzirom na navedene podatke možemo utvrditi da u Republici Hrvatskoj osobe s invaliditetom čine oko 12% ukupnog stanovništva. Preko 50% osoba s invaliditetom je u radno aktivnoj dobi te najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u gradu Zagrebu i u Splitsko-dalmatinskoj županiji (u te dvije županije živi oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom).⁴

Ukupan broj nezaposlenih osoba s invaliditetom, a koje se nalaze u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, iznosio je u svibnju 2014. godine 7054 osobe. Od toga najveći broj čine osobe od 20. do 34. godine života odnosno osobe u radno najaktivnijoj dobi života (vidjeti Tablicu 1.)

Tablica 1. Nezaposlene osobe s invaliditetom po dobi i spolu u Republici Hrvatskoj

Dob	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 i više	UKUPNO
Muškarci	157	666	629	587	454	397	412	375	327	169	4173
Žene	104	456	517	424	342	278	285	251	180	44	2881
UKUPNO	261	1122	1146	1011	796	675	697	626	507	213	7054

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <http://statistika.hzz.hr/>, 13. svibnja 2014.

Ukoliko pogledamo nezaposlene osobe s invaliditetom prema županijama možemo primijetiti da je najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom u gradu Zagrebu, čak 1434 osobe, a zatim u Osječko-baranjskoj županiji u kojoj ima 713 nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Županija u kojoj živi najmanji broj nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciji je Ličko-senjska županija u kojoj imamo 31 osobu s invaliditetom (vidjeti Tablicu 2.)

4 Benjak, T., *Izvišće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj*, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, veljača 2014. godine, str. 5.

Tablica 2. Nezaposlene osobe s invaliditetom po županijama i spolu

ŽUPANIJA	Muškarci	Žene	UKUPNO
ZAGREBAČKA	356	282	638
KRAPINSKO-ZAGORSKA	159	98	257
SISAČKO-MOSLAVAČKA	240	155	395
KARLOVAČKA	158	74	232
VARAŽDINSKA	189	125	314
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	144	110	254
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	195	133	328
PRIMORSKO-GORANSKA	272	197	469
LIČKO-SENJSKA	20	11	31
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	73	26	99
POŽEŠKO-SLAVONSKA	78	62	140
BRODSKO-POSAVSKA	197	160	357
ZADARSKA	83	47	130
OSJEČKO-BARANJSKA	407	306	713
ŠIBENSKO-KNINSKA	28	33	61
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	109	108	217
SPLITSKO-DALMATINSKA	348	217	565
ISTARSKA	80	57	137
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	53	30	83
MEĐIMURSKA	130	70	200
GRAD ZAGREB	854	580	1434
UKUPNO	4173	2881	7054

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <http://statistika.hzz.hr/>, 13. svibnja 2014.

Većina nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju imaju srednjoškolsko obrazovanje i čine 82% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom (vidjeti Tablicu 3.) Najveći broj odnosno ukupno 4706 osoba od 5771 ima završenu srednju školu do tri godine ili ima završenu školu za KV i VKV radnike.

Tablica 3. Nezaposlene osobe s invaliditetom prema razini obrazovanja i spolu

OBRAZOVANJE	Muškarci	Žene	UKUPNO
(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	99	52	151
(1) Završena osnovna škola	584	289	873
(2) Srednja škola	3345	2426	5771

(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	72	58	130
(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	73	56	129
UKUPNO	4173	2881	7054

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <http://statistika.hzz.hr/>, 13. svibnja 2014.

Pokazatelji da su potrebni paketi mjera za zapošljavanje osoba s invaliditetom te provođenje profesionalne rehabilitacije radi pomoći pri pronalasku adekvatnog posla i kao poticaji poslodavcima da zaposle osobe s invaliditetom koje jednako kvalitetno mogu obavljati posao kao i svaka druga osoba su upravo podaci o trajanju nezaposlenosti osoba s invaliditetom. Naime, poražavajuća je činjenica da je čak 1088 osoba s invaliditetom (a što čini više od 15% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom) nezaposleno 8 godina i više (vidjeti Tablicu 4.).

Tablica 4. Nezaposlene osobe s invaliditetom prema trajanju nezaposlenosti i spolu

Trajanje nezaposlenosti	0 - 3 mj.	3 - 6 mj.	6 - 9 mj.	9 - 12 mj.	1 - 2 god.	2 - 3 god.	3 - 5 god.	5 - 8 god.	8 god. i više	UKUPNO
Muškarci	278	432	414	357	758	521	570	291	552	4173
Žene	180	241	258	198	496	363	375	234	536	2881
UKUPNO	458	673	672	555	1254	884	945	525	1088	7054

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <http://statistika.hzz.hr/>, 13. svibnja 2014.

Veliki problem u zapošljavanju osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada predstavlja činjenica što najveći broj nezaposlenih nema niti jednog dana radnog staža, odnosno njih 2292 ili nešto više od 32%. Do godine dana radnog iskustva ima 1288 osoba, a to radno iskustvo su u većini slučajeva stekli upravo kroz pakete mjera aktivnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (vidjeti Tablicu 5.).

Tablica 5. Nezaposlene osobe s invaliditetom prema radnom stažu

Radni staž	Bez staža	Do 1 god.	1 - 2 god.	2 - 3 god.	3 - 5 god.	5 - 10 god.	10 - 20 god.	20 - 30 god.	30 - 35 god.	35 - 40 god.	Preko 40 god.	UKUPNO
Muškarci	1198	713	341	176	271	395	475	337	187	69	11	4173
Žene	1094	575	296	140	153	224	203	148	40	8	0	2881
UKUPNO	2292	1288	637	316	424	619	678	485	227	77	11	7054

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <http://statistika.hzz.hr/>, 13. svibnja 2014.

4. HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE I PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Početak profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj možemo pronaći u 1946. godini kada se u Zagrebu osniva *Privredno poduzeće osoba ratnih vojnih invalida*. Nakon toga, godinu dana kasnije, osniva se *Privredno poduzeće DES* koje je osnovao Savez gluhih u Zagrebu. U idućih deset godina osnovano je još petnaest zaštitnih radionica tog tipa, a 1960. godine osnovane su zaštitne radionice *Osvit* i *ZIRI za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida rada i osoba s faktorima otežane zapošljivosti*. Prvi zakon o pitanju profesionalne rehabilitacije i zapošljavanju osoba s invaliditetom donesen je 1977. godine kao Zakon o organizacijama udruženog rada za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida (NN 29/77.). Značajno je spomenuti da je pomak napravljen tek 2002. godine donošenjem Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom te 2003. godine donošenjem Uredbe o osnivanju Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.⁵

4.1. ZAKONODAVNI OKVIR

Profesionalnu rehabilitaciju možemo definirati kao skup mjera i aktivnosti koje služe za osposobljavanje osoba s invaliditetom za rad s preostalim radnom sposobnošću. Cilj provođenja profesionalne rehabilitacije je što brže uključivanje osoba s invaliditetom u rad u zanimanju u kojem mogu postići najbolji radni učinak, i to s najmanjim izgledom da dođe do narušavanja preostalih sposobnosti osobe s invaliditetom.

Najvažniji propisi u području profesionalne rehabilitacije danas su Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN153/13.) i Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 157/13.), a u provedbi tih zakona pomažu brojni pravilnici. Posebno je potrebno istaknuti:

Pravilnik o profesionalnoj rehabilitaciji i centre za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom (NN 44/14.),

Pravilnik o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN 44/14.), Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom (NN 44/14.),

Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 44/14.),

Pravilnik o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN 44/14.) te

Pravilnik o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad (NN 39/09.).

⁵ Adanić, S., *Strategija promicanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj*, Zbornik 6. Međunarodnog stručnog skupa „Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom - vrata za ponovni ulazak u svijet rada, ur. Ivica Šutalo, 27. i 28. svibnja 2010., Zadar, str. 7-15.

4.2. AKTIVNOSTI HRVATSKOGA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE U PROFESIONALNOM USMJERAVANJU OSOBA S INVALIDITETOM

Hrvatski zavod za zapošljavanje, kroz svoja 22 područna ureda, 96 ispostava, mobilne centre, mobilne timove, CISOK (Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri), provodi grupna i individualna informiranja, procjenu osobnih potencijala, izradu profesionalnog plana, individualna savjetovanja, grupna savjetovanja, obrazovanje za tržište rada te privremeno zapošljavanje na javnim radovima. Tijekom 2013. godine u aktivnosti profesionalnog usmjerenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bilo je uključeno 1286 osoba s invaliditetom, od čega je 377 osoba savjetovano putem radionice.⁶ Radi senzibiliziranja javnosti o radnim mogućnostima osoba s invaliditetom, Zavod je u ožujku 2013. godine organizirao konferenciju s međunarodnim sudjelovanjem „Profesionalna rehabilitacija - mogućnosti i izazovi“ na kojoj su sudjelovala 122 predstavnika institucija i civilnog sektora.

5. PAKETI MJERA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Hrvatski zavod za zapošljavanje, kao javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, a ustrojena Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (80/08., 94/09., 121/10., 25/12., 118/12., 12/13., 153/13.), pokušava u svom radu stvoriti uvjete za uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada i to kroz procese profesionalne rehabilitacije te kroz pakete mjera upravo za tu skupinu osoba. Najvažniji paket mjera za osobe s invaliditetom je paket *Uključeni*. Mjere iz tog paketa su

„Uz pola – pola do prvog posla“ – potpora za zapošljavanje mladih osoba bez radnog staža

„Pola-pola za uključivanje“ – poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom kojima prijete trajna nezaposlenost i socijalna isključenost zbog invaliditeta

„Tvoja inicijativa – tvoje radno mjesto“ – potpora za samozapošljavanje; pružanje stručne i financijske potpore realizaciji poduzetničkih ideja nezaposlenih osoba radi pokretanja i registriranja poslovnog subjekta

„Zajedno smo jači“ – potpora za zapošljavanje upravitelja zadruge

„Dijeljeno radno mjesto“ – sufinancirano zapošljavanje dviju osoba na istom radnom mjestu

„Učim uz posao“ - osiguranje usavršavanja na radnom mjestu novozaposlenim osobama kojima nedostaju znanja i vještine za rad na konkretnom radnom mjestu

„Znanje se isplati“ - povećanje razine zapošljivosti nezaposlenih osoba te usklađivanje njihovih kvalifikacija s potrebama na lokalnom tržištu rada

„Rad i staž i prijevoz“ - stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa

„Radom za zajednicu i sebe“ - su/financirano zapošljavanje u javnom radu

„Pomoć sebi i drugima“ - zapošljavanje kroz pojedinačne projekte javnih radova

Program opismenjavanja - nezaposlene osobe bez završene osnovne škole koje su napustile redovito osnovnoškolsko obrazovanje uključiti u proces završetka osnovnog obrazovanja kao preduvjeta daljnjeg rada ili učenja

⁶ Izvješće o aktivnostima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u području zapošljavanja osoba s invaliditetom u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine, Zagreb, 27. siječnja 2014., dostupno na: http://www.hzz.hr/UserDocsImages/izvjesce_zaposlavanje_osoba_s_invaliditetom_razdoblje_1_1_do_31_12_2013.pdf

Komunalni javni rad - otklanjanje posljedica elementarne nepogode izazvane poplavama.⁷

Radi povećanja zapošljivosti tijekom 2013. godine 1076 osoba je bilo uključeno u neku od mjera aktivne politike zapošljavanja, a što je 38,1% više nego u 2012. godini kada je bilo uključeno 779 osoba. U 2011. godini uključena je bila 581 osoba, u 2010. 349 osoba, a u 2009. godini svega 146 osoba. Najveći broj osoba s invaliditetom koristilo je mjeru uključivanja u javne radove. Mjera sufinanciranja zapošljavanja također je bila vrlo korištena.⁸

5. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Posredovanjem Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u Republici Hrvatskoj su tijekom 2013. godine zaposlene ukupno 1744 osobe s invaliditetom, što je 0,9% od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom prijavljenih na Hrvatski zavod za zapošljavanje. Uloga Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u odnosu na osobe s invaliditetom je prvenstveno povećati zapošljivost te skupine ljudi, ali posredno i sudjelovati u socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom u svakodnevni život. Hrvatski zavod izvršava svoju ulogu je postupkom profesionalne rehabilitacije i mjerama aktivne politike zapošljavanja. Mjere aktivne politike zapošljavanja ne mogu zamijeniti pravo zapošljavanje no svakako pridonose socijalnom uključivanju te povećanju znanja i vještina, a koje pridonose povećanju konkurentnosti osoba s invaliditetom. Ono što je svakako zabrinjavajuće je da najveći broj nezaposlenih osoba s invaliditetom i dalje nema niti jednog dana radnog staža te da je veliki broj osoba nezaposleno osam godina i više. Upravo zbog tog smatramo mjere aktivne politike zapošljavanja značajnima jer, iako nisu usmjerene prema stalnom zapošljavanju, usmjerene su prema većem broju ljudi kako bi barem jedno vrijeme bili u radnom odnosu i stekli određeno radno iskustvo koje bi moglo povećati njihovu konkurentnost i atraktivnost za poslodavce na tržištu rada.

Senzibiliziranje javnosti je postalo sve veće pa se stoga mogu očekivati nove mjere i poticaji u sustavu zapošljavanja osoba s invaliditetom što u konačnici dovodi do poštivanja načela jednakosti koje je zajamčeno našim temeljnim propisom, Ustavom Republike Hrvatske.

⁷ Detaljnije dostupno na: <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=11759>, 4. lipnja 2014.

⁸ Izvješće o aktivnostima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u području zapošljavanja osoba s invaliditetom u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine, loc.cit.

LITERATURA:

1. Adanić, S., Strategija promicanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Zbornik 6. Međunarodnog stručnog skupa „Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom-vrata za ponovni ulazak u svijet rada, ur. Ivica Šutalo, 27. i 28. svibnja 2010., Zadar, str. 7.-15.
2. Benjak, T., Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, veljača 2014. godine, str. 5.
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje, <http://statistika.hzz.hr/>, 13. svibnja 2014.
4. Izvješće o aktivnostima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u području zapošljavanja osoba s invaliditetom u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine, Zagreb, 27. siječnja 2014., dostupno na: http://www.hzz.hr/UserDocsImages/izvjesce_zaposljavanje_osoba_s_invaliditetom_razdoblje_1_1_do_31_12_2013.pdf
5. Paket mjera za osobe s invaliditetom „Uključeni“, <http://www.hzz.hr/default.aspx?id=11759>, 4. lipnja 2014.
6. Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, http://www.posi.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=273&Itemid=165, 13. svibnja 2014.
7. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN153/13)

Željka Vajda Halak, Polytechnic school "Lavoslav Ružička", Vukovar
 Danijela Romić, spec.adm., Polytechnic school "Lavoslav Ružička", Vukovar
 Jasna Kolar, spec.oec., Croatian Employment Institute, branch office, Vukovar

THE ROLE OF THE CROATIAN EMPLOYMENT INSTITUTE IN SOCIAL INTEGRATION OF DISABLED PERSONS

Abstract:

The social integration of disabled persons is a comprehensive issue and it presumes inclusion of disabled persons into everyday's life (education, cultural events, employment..) without barriers. Disabled persons often get their chance for employment as last, probably due to certain prejudice but also due to a huge number of unemployed persons in Croatia. The Croatian Employment Institute as a public institution owned by the Republic of Croatia but established by the Law on Mediation in Employment and Entitlements during Unemployment, attempts in its work to create conditions for involving disabled persons into a labour milieu through processes of professional rehabilitation and taking measures for that group of persons. There are 510 274 disabled persons in Croatia registered by 30 January, 2014 according to the data of the Croatian Health Institute, and the majority is in a working ability condition i.e. aged between 19 and 64 (52.7%). There are 18 851 disabled persons in the Vukovar-Srijem county; it makes 10.5% of the whole population. Out of this number 11 126 persons are in a working ability condition

The aim of this paper is to show the role of the Croatian Employment Institute in social integration of disabled persons while employing them by means of professional rehabilitation and measures of the programme titled "Uključeni". The data of the Croatian Employment Institute, branch office in Vukovar, have been elaborated in this paper.

Key words: disabled persons, social integration, right to work, the Croatian Employment Institute

Željka Vajda Halak, dipl.iur., Fachhochschule „Lavoslav Ružička“, Vukovar
 Danijela Romić, univ.spec.admin.publ., Fachhochschule „Lavoslav Ružička“, Vukovar
 Jasna Kolar, univ.spec.oec., Kroatisches Arbeitsamt, Regionalbüro Vukovar

DIE ROLLE DES KROATISCHEN ARBEITSMARKTES BEI DER STELLENSUCHE IN DER SOZIALEN INTEGRATION DER PERSONEN MIT BEHINDERUNG

Zusammenfassung:

Die soziale Integration der Personen mit Behinderung ist weitgreifend und betrifft die Inklusion der Personen mit Behinderung in das alltägliche Leben (Ausbildung, Kultur, Beschäftigung...) ohne Hindernisse. Die Personen mit Behinderung bekommen oft als letzte die Gelegenheit zur Beschäftigung möglicherweise auch wegen den bestimmten Vorurteilen aber auch wegen der hohen Anzahl der Arbeitslosen in der Republik Kroatien. Kroatisches Arbeitsamt versucht, als öffentliches Amt im Besitz der Republik Kroatien und geregelt durch das Gesetz über die Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenrechte, die Bedingungen zur Integration der Personen mit Behinderungen in die Arbeitsgemeinschaft zu schaffen und zwar durch die Prozesse der beruflichen Rehabilitation und durch die gerade für diese Zielgruppe getroffenen Maßnahmen. Laut Daten (Datenstand vom 30. Januar 2014) des Kroatischen Instituts für öffentliches Gesundheitswesen leben in der Republik Kroatien 510 274 Personen mit Behinderungen; die Mehrheit ist im aktiven Arbeitsalter d.h. im Alter zwischen 19 und 64 Jahren (52,7%). In der Gespanschaft Vukovar-Srijem gibt es 18 851 Personen mit Behinderung und sie bilden 10,5 % der gesamten Bevölkerung. Davon sind 11 126 Personen im aktiven Arbeitsalter.

Das Ziel dieser Arbeit ist es, die Rolle des Kroatischen Arbeitsamtes in der sozialen Integration der Personen mit Behinderung darzustellen und zwar bei der Beschäftigung dieser Personen durch die Durchführung der beruflichen Rehabilitation und das Ergreifen von Maßnahmen für die Personen mit Behinderung unter dem Namen „Uključeni“. Die Arbeit bezieht sich auf die Bearbeitung von Daten des kroatischen Arbeitsamtes, Regionalbüros in Vukovar.

Schlagwörter: Personen mit Behinderung, soziale Integration, das Recht auf Arbeit, kroatisches Arbeitsamt.